

آبونه سرائطی

ممالك عثمانیه ده سنه لکی (۶۵) ، التي
آیلغی (۳۵) غروشدور .
ممالك اجنبیه ده سنه لکی (۱۷) ، التي
آیلغی (۹) فرانقدر .

اداره خانه

باب های جاده سنده اورخان بك خاتنده
نومرو ۲۳-۲۶

اخطارات

آبونه بدلی پشیندر .

§

مسلكه موافق آثار مع الممنونیه قبول
اولنور . درج ایدیلمه یین یازیلر
اعاده اولوغاز .

الکشاف

۱۳۳۰ ۱۳۳۱

اخطارات

رساله مزدن آلتدیغی کوسترملك شرطیه
بتون یازیلر هر هادکی رغزته طرفندن
اقتباس اولونه یسیر .

§

مکتوبلرک ، امضارک واضح و
اوقوناقلی اولسی و آتونه صره
نومروسی محتوی بولونمسی لازمدر .

§

ممالك اجنبیه ایچون آبونه اولانلرک
آدرس لرینک فرانسه ترجمه ده یازلمسی
رجا اولنور .

§

پاره کوندردلرکی زمانه یه دائر ولدیغنک
واضحاً بیلدیرلمسی رجا اولنور .

والله یهدی من یشاء الی صراط مستقیم

دینی، علمی، ادبی، سیاسی هفته لقی مجموعه اسلامییه در

اتبعون اهدکم سبیل الرشاد

صاحب و مدیر مسئول : ع . اشرف ادیب

عدد ۲۲۷

۱۹ ربیع الآخر ۱۳۳۱ پنجشنبه ۱۴ مارت ۱۳۲۹

جلد ۱۰

او قدر نصفتکارانه بوضع تزیه ایله طولاشان قلملره دکل، قلمه راست کلمه دم، عزیم. سوبله یلر بلکه لزومندن فضله اولدی: فقط هپ او یازیلده، یازیلیرینک ده نه دیمک ایسته دکارینی آکلاماقلرینه دلالت ایدن بر نشانه اغلاق وتشویش واردی، یورکلریله سوزلری آرمسندکی خیط اتصالیک باموق ایپلیکنندن ده چوروک اولدوغنه دلالت ایده بیله جک «آیت» لر، علامتلر واردی، و نهایت بوتون بونلرک والده ویا زاده بی انصافی اولان بر ادای تصلف، بر طور بوالهوسانه واردی. ایسته بویوزدن برچوق یوزلر اکشیدی، برچوق یورکلر تیره دی، برچوق صفوتلر بولاندی.. «بابل قله سی»، یکی بر لسان دها قازانلق بختسزلغنه اوغرادی. بوتابل هول آمیزه قاریشمق املی؛ آکلاشامازلغنه، بابل لغتیه برکله دها علاوه ایتمش اولق قورقوسیه مشبوع ایدی؛ صوصدق، زمان کجی... مع الاسف، بزم سوبله دکارمزی؛ برده صوک هائله نک آغزندن ایشیتدکن صوکرا بعض محافله اوزاقدن اوزاغه برتنه ایشینی کورمک دکل. فقط پک کمایتسز. سزک دفتری کزده کوردیکم صفحه روشن ده بلکه حادثات اخیره نک بر حصه ایقازی وارد. اگر وارسه قارده شم، بوده مدار امتیازی اوله جق فوارق جمله سندن صایلیر. ایسته بونکچون تورانیلک دفتری ایله آکلاشمق ایسته دم. بویهله کدن پک امیدلیم، سبیه تکرار ایدوب طوردوغم وصف مشخصی، «روشن دلایکی» در

**

اولا مساعده کزله فیکرلر کزی تلخیص و تصنیف ایده جکم. دیورسکنز که:

(۱) بز صوک زمانلرده بویوک بر معنوی خزینه غائب ایتدک: مسلمانلق مفکوره سی (اقصا الغایاتی) یاقین زمانه قدر تورکلر، تورکلر، آرناوودلر، عربلر، چرکسلر، کردلر بوتون معناسیله بر ملت اسلامییه تشکیل ایدیورکن طبیعتک رام اولمایان قانونی نهایت غلبه ایتدی، لسان آیریچی ماهیتی کوستردی. (ب) فقط بوقانونه ایلک رام اولا تورکلرک غیری مسلمان عنصرلر ایدی. تورکلر بوحالی کوزونجه شاشیردیلر قالدیلر.

(ج) نهایت ملیت مفکوره سی (اقصا الغایاتی) اونلرده ده طوغدی. بناء علیه تورکلک، مسلمانلق ایچون بر اعتزال ایسه بوکا سبب اولان تورک دکلدر. او، بوایشه الک صوک قالدی.

(د) فقط تورکلکده دیگر ملیتلره قارش بر تجاوز معناسی آکلامغه سبب یوقدر. مادامک ملیتک طادینی اونلرده طادیلر؛ او بر دینداشلیک ایشلرینه قاریشمزلر، اونلره حرمت ایدرلر.

(ه) تورک صفتیه لافق هر فرد؛ مسلمانلغه زوال بولماز بر رابطه ایله مربوطدر. دیندارلر، طبیعی بویه اولاجق. «ناسوتی» (لایق) لره کنجه مسلمانلغه اولری ده کندیلرینه بند ایده جک عالی اساسلر وارد. بونوع تورکلرده قوی وارتماد ایتز بر مسلماندر.

(و) مسلمانلغه بر قوت معنویه و سیاسی اولارق باغلاشق بحثیم موضوعک خارجنده در؛ بن حساسیتک صمیمی، حرارتلی وصاف جهتلرینی معاینه ایدیورم.

(ز) نهایت بن مسلمان اولدوغم قدر تورک، تورک اولدوغم قدر مسلمان و عینی زمانده شرقیم. تورک وطنپورلکی، غیرت اسلامییه ایله برابر برده شرق حمیتی طاشیورم. فقط باکا تورکلک، مسلمانلق، شرقیلیق... بونلردن اک اول هانکیسی ایچون چالیشیر، جان ویررسک دیه صورارلرسه

مصائبده فلا کتزدکانه دست معاونتلیرینی اوزاتیر؛ اونلرک خسته و یارالیرینی تداوی ایلرلر. مرمره حرکت ارضنده تشکیم اونلرک خدماتنه پک چوق لزوم کوروندی. آوروپادن صلیب احمره منسوب پاپاسلر خریستیان و اسلام اهالی نک امدادینه قوشارکن بزدن هیچ برخواجه افندی میدنلرده یوقدی، اووقت اورالرده سیاحت ایدن بزلر یالکزهلال احمر مرکز اوفاق رتشی قاریشمسند محجوب اولمش، محکوم موقعنده قالمش و بومملکتی اداره ایدنلر و وطنه حاکم اولانلر بزدکل اولدیغمزه قناعت کتیره جک قدر ازیلش ایدم.

اسلامیت بزه سعی، و متادی فعالیتی امر ایدیور. جناب حق چالیشانی سویور. جناب حق دائما زمانه و احتیاجه کوره تدابیر اتخاذه ایتهمزی امر بویورویور. بزبوکا مقابل مع التأسف اللریمز قولتوغمز آلتنده، باغداش قورمش، قوری لافله اوطوریور. بزم دعاونیا. لریزده جناب حق غندنده مقبول اوله مز. چونکه اسباب ظاهری اولدقجه دعا ایله ایش کوروله میه جکنی شریعت احمدیه مز بزه سویلیور. وطنی سلامتیه چیقارمق، دینی پای اعدادن مصون بولوندورمق ایچون هر صنف خلق عهدسینه دوشن وظیفه یی ایفا ایدرکن طریقت علمیه مختلفه منسوبینه ده با فعل مدافعه یین و وطن ایچون اقدام وظائف بوماده اولیور

اسلامیت، عثمانلیلق و انسانیت عالمده بویوک و عالی بر موقع قازانان ولد چلبی افندی حضرتلرینک ایلک اول بوتشبت مهمله جهان اسلامی وایه دار ایده جکنی امید ایدر و دیگر مشاخر کرام حضرتلرک تشبیلرینی مشاهده ایله مک ایسته رز.

**

معارف نظارتیه اوقاف و سائر نظارتلره منسوب ابتدائی، رشدی، اعدادی و حتی عالی مکاتب بویوک طلبه و معلملری ده... خدمت عسکریه مستشاط و تولد و قلیرینه بدل... حرب زماننده هلال احمره سوق ایدلملیر. معلملری هلال احمر خدمتلیرینه حاضر لاق ایچون تعطیل زمانلرنده خصوصی درسسلر آچیلمالی در. معارف نظارتی بویه بر قانون نشر ایلمکله مدافعه میله ایچون محکم و اساسی بر استناد حاضر لاقش اولور. شونلرک معارف نظارتیه نظر دقته آلمه سنی بوتون حس انسانیم ایله رجا ایدرم.

ادهم نژاد

بر قارده ش حسب حاله لزوم وار.

— محمد علی توفیق بکه —

غیرتلی «طنین» ک ۱۵۴۳ نومرولی (۵ مارت) نسخه سنده «تورانیلک دفتری»؛ هیمزجه مبارک اولان مسلمان، تورک، شرقی ماهیتلرینی؛ شیمدی به قدر تصادفک بندن اسیر که دکی بر روشنی صمیمیت ایله توضیحه چالیشیور. کرارلامایه لزوم وار: بن شیمدی به قدر بو موضوعلر اطرافنده اوقدر روشن دلانه، اوقدر موجز،

بلا تردد : « توركلك ايچون » دیرم . بوترجيچك سببی ده عشق ملیت دكل ،
حسن مرهتدر : توركار ، مسلمانلرك اك بيجاره سی در .
عرقداشلرم فكر مليتی ؛ مسلمانلق و تعاون و تساندى ايچين مضر بر
شكلده قوللانما ليدرلر . بو ، هوتمرك مقتضاسی ، حقيقت اشياك افاده سی ،
منفعتمرك ايجابی در .

(ج) توركلك ، مسلمانلق ، شرقيلق حيث و مفكوره لرینك سیاسى
معنالیرى ، « آروپا و بالقان و طنپورلىكى » نكته لری ایضاح ایدیهیلیر .
شیمدی قارده شم ، اولاهریند فكري اوزره رنده بر مدت توقف
ایده جكم صوكر ا بوفكري زمهرلر آراسنده اتصال و انفصال وارمی ،
یوقی اوجهتی یوقلا یاجم و نهایت بر محصله تعییننه چالیشارق اولنك
اوزرینه « حسن تفاهم » بناسنی قورمق ايچون اوغراشه جغم :

(ا) عجبا مسلمانلق مفكوره سنی تماما غائب ایتدكمی ؟ بوفلاكت
ایله قارشى قارشى یكديكمزى اثبات ایدیه جك و نائق ، كافى درجه ده می در ؟
چونكه بن « المنتدى الادبى » ، « آرنارود » ، « چركس » قلوبلرینك
تأسیسنى دكل ، آرنارود دلق ده كورولن تظاهرات اخیره یی ، سوریه ده
اسن بعض مخالف روزكارلری بیله اومقدس قصوانك تماما الدن چیقمش
اولدوغنه دلیل كافى اولارق قبول ایدیه میه جكم . قلوبلرك تأسیسنده
هیچ برفوق العاده لك كورمك ایسته م . استانبولك یوزلرجه قلوبلری
آراسنده برده « المنتدى الادبى » ویا چركس قلوبلرك بولونماسی ؛
بژده بر حسن تحسیر و استرقاب دكل ، بر میل تشویق و ترغیب اویاندیرمالی
ایدی . بونلرده بر معنای كوشه گیرى بولق ، مسلمانلق قصوانك
علائم انزالندن صایلاجق بر ماهیت كورمك طوغرو اولاماز
فكرنده م .

بزم بیلدیکمز و كوردو كمزه كوره بو کون حقیقی توركار ،
حقیقی عربلر ، حقیقی كردلر ... الخ ینه بر « ملت اسلامیه » تشکیل
ایدیورلر . بومسئله طبعیتك رام اولما یاجق بر قانونی یوقدر . لسانك ،
عرقك ، حسیات قومیه نك بر « ملت اسلامیه » قصوانه ideal مانع
ومضاد اولاجق هیچ بر استعدادی یوقدر . بونلر ، سنه لر دنبیری
ناصل حال موانست و مؤالفتده ایسه لر بو کونده اویله اولابیلیرلر .
طبیعتك بومله مخالف بر قانونی وار ایدیه نیچون عصرلر دنبیری رام
اولدی طوردی ؟ سنز ، « لسان آیریجی ماهیتی کوستردی » دییورسكیز ،
بن ، لسانی ؛ دیگر بوتون فوارق مشخصه نكده علاوه سیله تقویه
و تحکیم ایدیه رك ینه « آیریجی بر ماهیتده » کورمه یورم .

(ب) بو بند ، برنجینك براستطاله طبیعیه سیدر . او حلاله شبه سز
آرالزنده اتصال وار . توركلرك غیرى مسلمانلرده بر حرکت
فوق العاده كورولدیكنی قبول ایتسه ك بیله توركلرك عناصر اسلامیه
آراسنده کی موقع دقیقنی دریش ایتمه من لازم کلیر . بونکته یه - کماهی
حقها - نفوذ ایدینجه آرتق بعض تظاهرات قارشیسنده شاشیروب قالمش
اولمالرینه معنا ویریه من . تورك ، متعهد بولندیغی نازك وظیفه یی النده
طوتدقجه بوتون مسلمان کتله لری آراسنده بر واسطه التصاق ،
بر « ضیق » اولدیغنی ده قبول ایتمه و بونك الجا آتی یوکلنمه مجبوردر .

(ج) بوراده ده استطاله فکریه بر دوام . بزم فکرمزه كوره
تورك ؛ توركلكنی یكى اوكرنیمور . بویكلك ، استانبول ايچون صادق
اولابیلیر . فی الحقیقه یاقین زمانلره قدر ، بلكه ده حالا استانبول
« تورك » دن یابانجی بر معنا آكلاردی . فقط « آناطولی » ، توركلكنی ؛
عثمان غازیدن بری هیچ اونوتما مشدر . لکن او ، توركلكنی ؛ مسلمانلغه
وقف ایتمشدر . بناء علیه بز بونفطه نظره كوره توركلكنده مسلمانلق
ايچون براعتزال كوره مه یز ... لکن ، بزم آكلادیغمز و بو آكلایشده
برابر اولمغه چالیشدیغمز توركلكنده ...

(د) ینه بزم آكلادیغمز توركلكنده دیگر مسلمان ملتلر ايچون
بر معنای تجاوز دكل ، بر روح مظاهرت واردر . عربلر ، توركلر ... الخ
بوتون مسلمانلر ؛ ملیتی یكى طائما یورلر . یالکیز « کور دین » ده کی
لذتی ؛ هیچ بر مشروب ملی ده بولامادیلر .

بو قعاعتمز ؛ بزه توركلك ایله دیگر بر ملیت مسلمه آراسنده
معنای تجاوز بولونماسنی خاطره کتیرمکی بیله لزومسز کوسترر .
(ه) « تورك صفتیه لایق هر فرد ؛ مسلمانلغه زوال بولماز بر
رابطه ایله مربوطدر . »

بو حقیقه ایمان ایدن ، بو عقیده قدسیه یی اعلان ایدن قلب و قل ؛
شایان تجلدر قارده شم .. یالکیز « دیندارلق » ایله « ناسوتی » لکی
آیبرکن هر حالده دوشوندیکمیزی ایسته دیگمیزی کی آكلانا -
مادیغمیزی سزكده حس ایتش اولما كزه قانع اولمق ایسترم . مسلمانلق
حقنه کی تعریفات و توصیفاتكیز ؛ يك زنده . شوقدر كه مسلمانلغك ؛
معلوم و مشبوع اولان عقایدی ، افكار و تحسینات عالیه سی ایله دیندارلركده ،
سزك « لایق » ایله آكلاتمق ایسته دكلریكزكده آكلایما یاجقلری
بر « ماهیت اسرار انكیز » اولمادیغنی علاوه یه لزوم کورورم .
توركلرك هیچ بروقت ارتداد ایتیه جكلرینه ایسه سزك کی قوتلی
بر ایمانم واردر .

(و) بو بنده « مسلمانلغه بر قوت مغویه و سیاسی اولارق
باغلامق بختی » موضوعكیزك خارجه چیقارارق بو حرکتكیزی
« بن ، حساسیتك صمیمی ، حرارتلی و صاف جهتلرینی معاینه ایدیورم . »
یوانده يك آز آكلایجیسی بولونان بر طور دقیق بیان ایله تحلیل ایدر
ایتمز زمرات فکریه آراسنده کی اتصالی آنی و آلم بر صورتده قیرمش
اولویورسكیز ؛ عزیزم ، بوجهته نظر صائبکیزی کمال اهمیتله جلب ایدرم .

(ز) « تورك صفتیه لایق هر فرد ، مسلمانلغه زوال بولماز بر رابطه
ایله مربوطدر . » دستوری بلامناقشه قبول ایتدکن صکرا ینه تورك صفتیه
لیاقتك ضروریاتندن اولارق ، « مسلمان اولدیغمز قدر تورك »
اولدیغمیزی دوشونمكه میدان قالماز . یوقارکی دستورده « تورك » کله سنك
یرینه برر اسلام عنصرینه دلالت ایدن مفهوملری قویاییلیرز : عرب
آرنارود ، کرد ، لاز ، ... الخ . او حالده « زوال بولماز بر اسلام رابطه سی »
ایله مربوط اولان بو مختلف عروقك « زوال بولماز ملیتی » آنجق
« ملیت اسلامیه » اولابیلیر . بوندن فضله اولارق برده شرق حیتی

بیلیورم، کمال بک بود و شونجه لرینی بو کون ایچین پک صافدر و نانه بولاجق بر چوققلری واردر . فقط بن ، مرحومک ، بو کونکی شرائط داخلنده اصابت افکارینه قائم .

حاصلی قاردهشم، اوافق تفک، محتاج تعدیل بعض انحرافلرله برابر «تورکلک» حقتده کی دوشونجه کزک روح اسلامیتی پک زیاده رنجیده ایده جک افراتلردن آزاده اولدوغی آکلاشیلیور . اوحالده آکلاشمانر پک قولای اولاجقدر . بن ، هرشی دن اول قویو بر مسلمانم ، اسلام ملتندیم . سیاست عثمانلییم . خالص تورک اولدوغم ایچون مسلمان ماتک ، مسلمان کلنک بر جزئه خدمت نیتیه قومک ترقیات فکریه واجتماعیه سنه المدن کلدیکی قدر چالیشیرم ؛ فقط دینک لسانی اولان عربجهیه وقوفم اولدوغی ایچون لزوم کورور کورمن عرب ملتداشلر مهده خدمتکار اولورم . کرد . لاز ، تانار ، هندلی ، عجم ، چرکس ، آرنارود . . . مسلمانلرده بشدن مسلمان خدمتی ، خیرخواهانی بکلهیه بیلیرلر ؛ بو ، اولنرک بر حق صریحی و بنم بر وظیفه نجییه مدر . اشته بنم دوشونجه مهده بو یولده . آرا مزده غیر قابل نفوذ بر خرق اولمالیدر ظن ایدرم مسلمان قاردهش . . .

عبد اللطیف نوداه

مکاتیب

هندستانه مخبر مختصر صمزدیه :

هند یواننده

۲۵

مرهم بر مرقا

«هندستانک (لکنهو) ایالتی علماسندن اولوب ، خطه عراقیه ده کی اماکن مقدسه یی زیارت اتمک اوزره بغدادیه کان (مولوی سید نجم الدین حسن) حضرتلریله کوروشمک و نتیجه ملاقاتی یازمق ایچون بغدادکی یدی کیلو مترو اوزاقلغنده بولنان (کاظمیه) قضااسنه بالالتزام کیتدم . فاضل مشارالیه هندستان علماسی ایچنده پک زیاده کسب اشهار ایتش و صدای فضیلتی بوتون هندستانی باشند باشه قایلماشدر . مشارالیه طرفندن تألیف اولنان آثار یوزلرجه جلد تشکیل ایلدیکی حالده ، الآن دینچ و فعالیت بدنییه مالک بولنیورلر . هندستان اهالی اسلامیه سنک ترقی و تعالیلریله تنور افکارینه وسیله اولان بویکی علمای متیظه نک کرک عثمانلیق ، کرک اسلامیت حقتده بسلاکلی فکری آکلامه یی و بوفکرلرینی بالجله عثمانلیله بیلدیرمکی بویوک بروطفه بیلدیکم ایچون عالم مشارالیه اوزون اوزادییه قونوشدم . ویردکاری جوابی دخی عیناً ضبط اتمک صوک درجه غیرت ایتدم .

س — هندستانده کی مسلمان قاردهشلمزک بزه قارشو اولان حسیاتی نه مرکزده در ؟

ج — دائماً ای ، خیرخواهانه ، صمیمانه در . هند مسلمانلریله برابر سائر هندستانک غیر مسلم عنصرلرینک ده حسیاتی سزک لهکزده در . وسیله دوشدکجه خلافت معظمه اسلامیه قارشو حسیات صادقانه لرینی ابراز اتمکده قصور ایللمشدر . لارنده اولسه ، سیاسی مانعار حیولت اتمهسه جانلرینی بیله حکومت عثمانیه یه فدا اتمک آماده ومهیا بولنیورلر . بو حسیاتلرینی

طاشیمق رایته کلنجه بوده مسلمانلانی بر نظر محیط ایله آکلادیفکزه دلالت ایدر و او « مبدأ principe » عزیزه ارجاع اولونور . سزکی ایله آرلری پک چوق آجیق اولمایان نقطه نظر مه کوره : بلا تردد ویره جککزه «تورکلک ایچون...» جوابی «ینه مسلمانلق ایچون دیمکدر . چونکه تورکلک ، مسلمانلق متلاصق مفهوملدر . مسلمانلرک ایچنده دوشکون اولنلرک امدادینه یتشمک شیمه اسلامیتدر . اگر عرب قاردهشلمز تورکلر قدر محتاج معاونت اولسه یدی و اولنره یاردم اتمک وسائط و وسائلنه صاحب بولونسه ایدم اولنره عرض خدمت اتمکی ملیت اسلامیه مقتضاسی کوروردم . صورتنده تفسیر امکانه قائل اولدوغکمز مدتجه ، بنده تصدیق ایدرم . بو طرز تفسیره متایل اولدوغکزه «بوترجیحک سببی ده عشق ملیت دکل ، حس مرحمتدر . تورکلر ، مسلمانلرک اک بیچاره سی در .» افاده سی ؛ قوتلی برقرینه در .

عرقداشلمز ملیت فکرینی مسلمانلق تعاون و تساندینه معارض برشکلده قوللانمالرینی توصیه و بولزومی «هوتمزک مقتضاسی ، حقیقت اشیانک افاده سی ، منفعتمزک ایجابی» اولقله تعلیل ایدیورسکز . عزیزم ، «تورک ملیتی» فکری «ملیت اسلامیه» فکرینک تابعی بولنمادکجه ، «ملیت اسلامیه» فکرینک متبوعیتی بر «عقیده راسخه» ماهیتنده کوسستمزدکجه بوتون تعالیملرک ؛ نه قدر قوتلی و واقعه مطابق اولورسه اولسون ، هدردر . فی الحقیقه توصیه کزی تعقیب ایدن تعالیات ، بولاد متانتی حائر دلیملردر . فقط بوچلیک برهانلر ؛ مجوهر ، الماس دعوالر ایستر .

صوکنجی بند ، سیاسیه منتهی اولویور و بو طبیعی در . اجتماعیات ، سیاسیانک قدمه لیدر . شوقدرکه مسئله ، بورایه طایانیر طایانمز بنم ساحه بیانمه صیغاماز اولویور : هر تورلو معناسیه مسلکم ؛ او وادیده یورومه می بحق منع ایدر . یالکمز «مسلمانلق ، تورکلک ، شرقلیق» مفکوره و وطنپرورلکنک «آروپا و بالقان وطنپرورلیکی» ایله غیر قابل مقایسه و ایضاح اولدیغه قائل بولوندوغمی سولمکله اکتفا ایدیم . بو آنده هر کسدن زیاده اصابت رایته اعتماد اولونا بیله جک اولان کمال بک مرحوم ، بو خصوصده بزه پک خیر خواه بر مرشددر ؛ مغفوری بر دیکله یلم :

«استقبالز امیندر . چونکه اسلامیت ، وحدت کله یی امر ایدر . جنسیت و لسان کبی عوارض دنیویه یی وسیله اختلاف اتمک قطعاً مانعدر . بناء علیه هر تورلو موهوماته وجود ویره رک موجوداتی وهم ایچنده براقفی برهان درایت عدایدن بعض متصلفلرک ظنی کبی بورالده لازق ، آرناروداق ، کردلک ، عربلق دواعیسنک ظهوری محال حکمنده در .

استقبالز امیندر . چونکه شیمدیلک سرد ایتدیکمز مقدماتک استلزامیه مسلمانلر ، بو عالم ترقی ده البته برکون کله واحده اوزرینه اوزرینه اجتماع ایده جکدر . بو حالده مادام که قوتده ، نسبتده ، موقعک قابلیتده ، خلقک استعدادنده ، زمانمزک وطن مدنیتی اولان آروپایه قریتده ، حتی ثروتده ، معرفنده بوراسی ممالک اسلامیه نک کافه سنه مقدمدر ؛ بحث ایتدیکمز اجتماعک البته مرکزی بوراسی اولاجقدر .»